

อิทธิพลของการรับรู้ความรุนแรงของโรค ความแตกฉานด้านสุขภาพและการสนับสนุน
จากครอบครัวต่อพฤติกรรมการดูแลตนเองในผู้ป่วยเบาหวานชนิดที่ 2

สมฤทัย เพชรประยูร

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต (การพยาบาลผู้ใหญ่)
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล

พ.ศ. 2555

Copyright by Mahidol University

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหิดล

อิทธิพลของการรับรู้ความรุนแรงของโรค ความแตกฉานด้านสุขภาพและการสนับสนุนจากครอบครัวต่อพฤติกรรมการดูแลตนเองในผู้ป่วยเบาหวานชนิดที่ 2

THE INFLUENCE OF PERCEIVED SEVERITY, HEALTH LITERACY, AND FAMILY SUPPORT ON SELF-CARE BEHAVIOR OF PATIENTS WITH DIABETES MELLITUS TYPE 2

สมฤทัย เพชรประยูร 5337935 NSAN/M

พย.ม. (การพยาบาลผู้ใหญ่)

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์: ดวงรัตน์ วัฒนกิจไกรเลิศ, พย.ค., คณิงนิจ พงศ์ถาวรกมล, Ph.D. (NURSING), ธวัชชัย พีรพัฒน์ดิษฐ์, พ.บ., ว.ว. (อายุรศาสตร์ทั่วไป)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาความสัมพันธ์เชิงทำนาย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาอิทธิพลของการรับรู้ความรุนแรงของโรค ความแตกฉานด้านสุขภาพและการสนับสนุนจากครอบครัวต่อพฤติกรรมการดูแลตนเองในผู้ป่วยเบาหวานชนิดที่ 2 โดยใช้กรอบแนวคิดทฤษฎีการดูแลตนเองของโอเรียม กลุ่มตัวอย่างคือผู้ป่วยโรคเบาหวานชนิดที่ 2 จำนวน 85 ราย ที่มารับการตรวจรักษาที่หน่วยตรวจโรคอายุรศาสตร์ของโรงพยาบาลศิริราช ระหว่างเดือน มิถุนายน – สิงหาคม พ.ศ. 2555 เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์ข้อมูลส่วนบุคคล แบบสอบถามการรับรู้ความรุนแรงของโรค แบบสอบถามความแตกฉานด้านสุขภาพขั้นพื้นฐาน แบบสอบถามการสนับสนุนจากครอบครัวและแบบสอบถามพฤติกรรมดูแลตนเองของผู้ป่วยเบาหวานชนิดที่ 2 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ

ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีอายุระหว่าง 41-60 ปี (Mean = 56.54, S.D. = 10.33) มีการรับรู้ความรุนแรงของโรคอยู่ในระดับสูงร้อยละ 75.3 ความแตกฉานด้านสุขภาพอยู่ในระดับไม่เพียงพอและก้ำกึ่งร้อยละ 60 ได้รับการสนับสนุนจากครอบครัวอยู่ในระดับสูงร้อยละ 48.2 และมีพฤติกรรมดูแลตนเองอยู่ในระดับปานกลางร้อยละ 51.76 ผลการวิเคราะห์สมการถดถอยพหุคูณ พบว่า ตัวแปรทั้งหมดสามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมดูแลตนเองของผู้ป่วยเบาหวานชนิดที่ 2 ได้ ร้อยละ 31.6 อย่างมีนัยสำคัญ ($R^2 = .316, p < .001$) โดยการสนับสนุนจากครอบครัวสามารถทำนายพฤติกรรมดูแลตนเองของผู้ป่วยเบาหวานชนิดที่ 2 ได้มากที่สุด ($\beta = .400, p < .001$) รองลงมาคือความแตกฉานด้านสุขภาพ ($\beta = .264, p < .05$) ส่วนการรับรู้ความรุนแรงของโรคไม่สามารถทำนายพฤติกรรมดูแลตนเองของผู้ป่วยเบาหวานชนิดที่ 2 ได้ ($\beta = -.049, p > .05$)

จากผลการศึกษา ผู้วิจัยเสนอแนะว่าพยาบาลควรส่งเสริมให้ผู้ป่วยเบาหวานมีความแตกฉานด้านสุขภาพในการดูแลตนเอง โดยให้ความรู้หรือข้อมูลในรูปแบบต่างๆ มีสื่อการสอนที่หลากหลาย จัดให้มีประสบการณ์การเรียนรู้ที่ผู้ป่วยสามารถนำไปปฏิบัติได้จริงและสนับสนุนให้สมาชิกในครอบครัวมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม เพื่อให้เกิดความยั่งยืนในการดูแลตนเอง

คำสำคัญ: การรับรู้ความรุนแรงของโรค / ความแตกฉานด้านสุขภาพ / การสนับสนุนจากครอบครัว / พฤติกรรมดูแลตนเอง / ผู้ป่วยเบาหวานชนิดที่ 2

THE INFLUENCE OF PERCEIVED SEVERITY, HEALTH LITERACY, AND FAMILY SUPPORT ON SELF-CARE BEHAVIOR OF PATIENTS WITH DIABETES MELLITUS TYPE 2

SOMRUETAI PETPRAYOON 5337935 NSAN/M

M.N.S. (ADULT NURSING)

THESIS ADVISORY COMMITTEE: DOUNGRUT WATTANAKITKRILEART, D.N.S., KANAUNGNIT PONGTHAVORNKAMOL, Ph.D. (NURSING), THAVATCHAI PEERAPATDIT, M.D., F.R.C.P. (THAI)

ABSTRACT

This correlational predictive research aimed at exploring the influence of perceived severity, health literacy and family support on self-care behavior of patients with diabetes mellitus Type 2 by using the conceptual framework of Orem's self-care theory. The sample group comprised eighty-five patients with type 2 diabetes mellitus who came to receive examinations and treatment at the Internal Medicine Unit of Siriraj Hospital in June-August, 2012. Data were collected by using a personal data interview form, a questionnaire on perceived severity, a questionnaire on basic health literacy, a questionnaire on family support and a questionnaire on the self-care behaviors of patients with type 2 diabetes mellitus. Data were analyzed by using descriptive statistics and multiple regression analysis.

According to the findings, the sample group members were aged 41-60 years (Mean = 56.54, S.D. = 10.33) with high degrees of perceived severity (75.3%), insufficient and borderline health literacy (60%), high family support (48.2%) and moderate self-care behaviors (51.76%). According to results from the multiple regression equation analysis, all variables were found capable of jointly predicting the self-care behaviors of patients with type 2 diabetes mellitus (31.6%) with statistical significance ($R^2 = .316$, $p < .001$). Family support was found to be the most able to predict the self-care behaviors of patients with type 2 diabetes mellitus ($\beta = .400$, $p < .001$), followed by health literacy ($\beta = .264$, $p < .05$) whereas perceived severity was found unable to predict the self-care behaviors of patients with type 2 diabetes mellitus ($\beta = -.049$, $p > .05$).

According to the findings, the researcher recommends that nurses promote health literacy in the self-care of diabetics by providing knowledge/information in various forms, having various educational media available, arranging learning experiences where patients can practice, and promoting the participation of family members in activities aimed at supporting self-care sustainability.

KEY WORDS: PERCEIVED SEVERITY / HEALTH LITERACY /
FAMILY SUPPORT / SELF-CARE BEHAVIOR /
TYPE 2 DIABETICS PATIENTS

146 pages